

Samordning av öppen tillgång till vetenskapliga publikationer

National Library
of Sweden

Kunskap i samverkan – politiskt stöd för öppen tillgång

Regeringens målbild är att alla de vetenskapliga publikationer som är resultat av offentligt finansierad forskning bör bli omedelbart öppet tillgängliga direkt då de publiceras.

Kungliga biblioteket (KB) har sedan 2006 arbetat med att främja öppen tillgång till vetenskapliga resultat, som i korthet innebär att forskningsresultat återfinns på internet och kan läsas av alla utan kostnad, samt att materialet är fritt att återanvända.

Från och med 2017 har KB ett regeringsuppdrag att samordna arbetet för öppen tillgång till vetenskapliga publikationer.

“Kungl. biblioteket ska samordna arbetet med införande av principer för

att främja publicering av vetenskapliga publikationer med öppen tillgång (open access). I arbetet ska principerna för publicering med öppen tillgång utformas så att de beaktar principen att forskningsresultat får fritt publiceras i enlighet med 1 kap. § 6 högskolelagen (1992:1434). Vid genomförandet av uppdraget ska Kungl. biblioteket samråda med Vetenskapsrådet.” (Ur KB:s regleringsbrev 2017)

I forskningspropositionen *Kunskap i samverkan* konstaterar regeringen att öppen tillgång till forskningsresultat bidrar till att upprätthålla och främja en hög forskningskvalitet. Öppen tillgång är angeläget för hela samhället. Genom att forskningsresultat snabbt blir tillgängliga kan forskningen avancera då fler forskare kan validera och bygga vidare på tidigare resultat. Forskning och utveckling bedrivs även i hög grad inom företag, industri och offentlig sektor.

Alla aktörer inom forskningssystemet har ett gemensamt ansvar för att målbilden uppfylls.

Regeringen konstaterar också att det behövs tydliga incitament och mekanismer som uppmuntrar forskarna att publicera sina forskningsresultat med öppen tillgång.

”Målbilden är att en omställning till öppen tillgång till forskningsresultat inklusive vetenskapliga publikationer, konstnärliga verk och forskningsdata bör vara genomförd fullt ut senast inom tio år.” (Prop. 2016/17:50)

Utredningar 2017–2019

I Vetenskapsrådets *Förslag till nationella riktlinjer för öppen tillgång till vetenskaplig information* från 2015 identifieras en rad hinder för en omställning till ett öppet tillgängligt publiceringssystem. Utifrån förslaget initierar och samordnar KB följande utredningar:

- Meriterings- och medeltilldelningssystemet kontra incitament för öppen tillgång
- Finansiering av omställningen från ett prenumerationsbaserat till ett öppet tillgängligt publiceringssystem
- Öppen tillgång till böcker
- Ekonomiskt och tekniskt stöd till tidskrifter som omvandlas till öppen tillgång
- Uppföljning av krav på öppen tillgång

Samverkanspartners

För att genomföra samordningsuppdraget avser KB att fortsätta sitt samarbete med nationella och internationella aktörer.

Inom KB:s samverkansplattform *Forum för nationell bibliotekssamverkan och utveckling* har en grupp för öppen tillgång tillsatts. Gruppens uppgift är att stödja KB som samordnande myndighet för öppen tillgång till vetenskapliga publikationer med fokus på att bidra i arbetet med de olika utredningarna.

I gruppen ingår representanter från Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF), Vetenskapsrådet (VR), Riksbankens Jubileumsfond (RJ), Sveriges Unga Akademi (SUA) samt specialbiblioteken.

Ordförande är Astrid Söderbergh Widding, rektor vid Stockholms universitet.

National Library
of Sweden

Kungliga biblioteket

[OpenAccess.se](https://openaccess.se)

[@OpenAccess_se](https://twitter.com/OpenAccess_se)

openaccess@kb.se

www.kb.se